

Aanvullend onderzoek Digikoppeling met Federated Service Connectivity (FSC)

Aan:	Forum Standaardisatie
Van:	Innovalor Advies B.V.
Datum:	28 oktober 2025
Versie:	1.0
Bijlagen:	geen

1 Advies

De experts die betrokken waren bij het aanvullend onderzoek adviseren om – gebaseerd op de vragen in dit aanvullend onderzoek - de status 'Pas toe of leg uit' toekennen aan de nieuwe versie van Digikoppeling (release 30/1/2025), met daarin opgenomen de standaard Federated Service Connectivity (FSC) in het Digikoppeling REST-API profiel.

Logius is beheerder - met het predicaat Uitstekend beheer - van Digikoppeling welke op de 'Pas toe of leg uit'-lijst staat van Forum Standaardisatie. Logius heeft de nieuwe versie van de standaard aan het bureau van het Forum Standaardisatie gemeld. Omdat de wijzigingen van Digikoppeling met FSC substantieel zijn, heeft het bureau besloten om naar enkele aspecten aanvullend onderzoek te laten doen om zeker te zijn van het voldoen aan de criteria 'Uitstekend beheer'. In de rest van dit document wordt dit onderzoek en advies nader onderbouwd.

Hoofdstuk 2 geeft een korte beschrijving van het nut en belang van de toevoeging van FSC aan de 'Pas toe of leg uit'-lijst. Hoofdstuk 3 beschrijft het proces waarmee dit advies tot stand kwam, alsmede de vervolgstappen. Hoofdstuk 4 geeft de samenstelling van de expertgroep weer. Hoofdstuk 5 documenteert hoe de experts de standaard beoordelen tegen de criteria voor opname op de lijst. Tot slot geeft hoofdstuk 6 aanvullende adviezen van de experts aan het Forum Standaardisatie om de adoptie van de standaard te stimuleren.

2 Korte beschrijving voor aanvullend onderzoek

2.1 Over de standaard

[Digikoppeling](#) is de standaard voor veilige gegevensuitwisseling tussen overheidsorganisaties. De standaard beschrijft logistieke afspraken over de manier waarop berichten moeten worden uitgewisseld, bijvoorbeeld als bevraging of als melding. Digikoppeling maakt het mogelijk om zeer grote bestanden uit te wisselen. Ook specificeert Digikoppeling hoe de uit te wisselen gegevens worden beveiligd. Digikoppeling gaat niet over de inhoud van berichten. De standaard beschrijft afspraken om gegevens juist te adresseren, leesbaar en uitwisselbaar te maken en veilig en betrouwbaar te verzenden. Overheidsorganisaties hebben Digikoppeling nodig indien hun systemen gegevens moeten uitwisselen met onderdelen van de [Generieke Digitale Infrastructuur](#) (GDI), zoals de Basisregistraties. Logius heeft het predicaat 'Uitstekend Beheer' voor de registratie Digikoppeling op de 'Pas toe of leg uit'-lijst.

Digikoppeling bestaat uit een viertal koppelvlakspecificaties, waaronder [REST API](#) voor API's. Op basis van het [vernieuwingsvoorstel](#) voor 'Digikoppeling voor API's' van VNG Realisatie en RINIS, is een wijzigingsvoorstel ingebracht om FSC (door) te ontwikkelen en toe te voegen aan Digikoppeling REST API profiel. De FSC standaard beschrijft hoe op een uniforme wijze koppelingen te maken en te beheren zijn. FSC is een op basis van [BOMOS](#) door Logius beheerde standaard.

De Programmeringsraad GDI (PGDI) heeft op 12 december 2024 ingestemd met het [opnemen van FSC in Digikoppeling REST API profiel](#) (Digikoppeling REST API profiel heet formeel Digikoppeling Koppelvlakstandaard REST API).

2.2 Waarom is deze toevoeging aan de standaard belangrijk?

FSC uniformeert de wijze waarop koppelingen worden gerealiseerd, waardoor deze beheersbaar, veilig en betrouwbaar zijn. Het maakt ze eenvoudiger beheersbaar, doordat ze eenvoudig en snel kunnen worden gerealiseerd, gewijzigd, gecontroleerd of opgeheven. Daarnaast worden aanvullende waarborgen gerealiseerd voor de veiligheid en betrouwbaarheid van data. Denk aan het automatiseren van controles op basis van beleids- en toegangsregels, gebaseerd op transparantie zodat ook achteraf helder is waarom bepaalde gegevens gebruikt zijn en bepaalde beslissingen genomen zijn. FSC beschrijft op uniforme wijze hoe koppelingen tussen systemen tot stand komen en beheerd worden, door de volgende aspecten te standaardiseren:

- Hoe de identiteit van een organisatie wordt bepaald en vertrouwd.
- Hoe een autorisatie om te mogen koppelen met een API wordt gegeven, geweigerd en ontnomen.
- Hoe organisaties in een netwerk de API's en elkaar kunnen vinden.
- Hoe een verbinding naar een API veilig wordt opgezet.
- De inhoud van logregels en wanneer deze moeten worden weggeschreven.

- Hoe een intermediair namens een andere organisatie een API kan consumeren en/of publiceren.

FSC voegt ook een directory waarin API's gepubliceerd en gevonden kunnen worden toe aan Digikoppeling. Ook maakt de standaard het mogelijk om toegang tot een API te beheren met digitale contracten en zorgt het voor uniforme logging rondom verzoeken aan een API. Ten slotte maakt de standaard delegatie mogelijk en biedt het hiermee duidelijkheid [over](#) hoe een organisatie namens een andere organisatie mag handelen.

3 Betrokkenen en proces

Op 10 maart 2025 heeft Logius Digikoppeling met FSC aangemeld voor opname op de 'Pas toe of leg uit'-lijst van het Forum Standaardisatie. Logius kent het predicaat 'Uitstekend Beheer' voor de elk van de vier koppelvlakstandaarden die samen de standaard 'Digikoppeling' vormen. Digikoppeling staat reeds op de 'Pas toe of leg uit'-lijst van Forum Standaardisatie. De wijzigingen van Digikoppeling met FSC is substantieel waardoor de aanvullende toetsing van procedure noodzakelijk is. Het doel van het onderzoek is om te achterhalen of de status 'Pas toe of leg uit' aan de nieuwe versie van Digikoppeling onder 'Uitstekend beheer' zonder meer kan worden toegekend. Op de onderzoeksbijeenkomst van 16 september 2025 zijn experts online bijeengekomen om de standaard in het algemeen en de geïdentificeerde aandachtspunten in het bijzonder te toetsen. Dit rapport geeft de uitkomst van de expertsessie weer.

4 Samenstelling van de expertgroep

Bij het samenstellen van de expertgroep moeten de belangen van verschillende partijen die worden geraakt door een eventuele opname vertegenwoordigd zijn in de expertgroep. Deze verschillende belangen worden op een evenwichtige manier meegenomen in de adviesrapportage van de expertgroep. De expertgroep heeft een onafhankelijk voorzitter die de onderzoeksbijeenkomst leidt.

Aan de onderzoeksbijeenkomst hebben deelgenomen:

- Haasnoot, Peter (Logius, indiener)
- Mironov, Stas (Logius, indiener)
- Dikmans, Lonneke (Stichting RINIS)
- Gelderen, Edward van (ICTU)
- Gacham, Moâad el (UWV)
- Heymen, Nicolaij (PinkRoccade)
- Koster, Ronald (VNG)
- Krabbe, Tom (Belastingdienst)
- Pauw, Elzo (UWV)
- Sinnige, Hans (Stichting RINIS)

- Terpstra, Frank (Geonovum)
- Tulen, Marcel (SVB)
- Velthuis, Alfred (RDW)
- Vijlbrief, Tom (Kadaster)

Claudia Vermeulen, Managing Partner en Cigdem de Jongh adviseur bij InnoValor Advies, hebben de procedure in opdracht van het Bureau Forum Standaardisatie begeleid. Joram Verspaget en Redouan Ahaloui van het Bureau Forum Standaardisatie waren als toehoorder bij de expertbijeenkomst aanwezig.

5 Aanvullend onderzoek op inhoudelijke criteria

Logius beschikt voor de standaard Digikoppeling over het predicaat 'Uitstekend beheer'. Om te beoordelen of in het voortraject van de PGDI alle onderdelen van de reguliere toetsingsprocedure voor een nieuwe standaard zijn doorlopen, dan wel adequaat zijn geborgd via 'Uitstekend beheer', en of voldoende rekening is gehouden met de samenhang met andere standaarden, moet dit eerst worden vastgesteld door middel van een aanvullend onderzoek. Pas daarna kan de nieuwe versie van Digikoppeling met instemming van het Forum Standaardisatie worden opgenomen op de 'Pas toe of leg uit'-lijst.

De focus van dit aanvullend onderzoek ligt op de toetsing van FSC binnen het Digikoppeling REST API profiel op de volgende inhoudelijke criteria:

1. Heeft de standaard **toegevoegde waarde**?
2. Heeft het beheer van de (door)ontwikkeling van de standaard een **open standaardisatieproces**?
3. Heeft de standaard **voldoende draagvlak**?

Ieder van deze hoofdcriteria heeft deelcriteria [die beschreven staan op de website van het Forum Standaardisatie](#). Dit hoofdstuk beschrijft per criterium het resultaat van de toetsing.

5.1 Toegevoegde waarde

Met dit criterium wordt bepaald of het toepassingsgebied van de standaard duidelijk is, of deze zich goed verhoudt tot andere standaarden die al dan niet op de lijst staan, of de standaard een duidelijke meerwaarde heeft en of deze opweegt tegen eventuele risico's en nadelen.

5.1.1 Waardering van het criterium criteria 'Toegevoegde waarde'

De experts komen tot de conclusie dat de standaard Digikoppeling met FSC wel voldoet aan het criterium 'toegevoegde waarde'. Deze conclusie wordt in de volgende paragrafen toegelicht.

5.1.2 Verhoudt de standaard zich goed tot andere standaarden?

5.1.2.1 Kan de standaard naast of in combinatie met reeds opgenomen standaarden worden toegepast?

Ja, de standaard Digikoppeling met FSC op het REST API profiel is ontworpen conform de [REST-API Design Rules](#) (ADR). Ook maakt Digikoppeling met FSC gebruik van standaarden als OAuth 2.0 en User Managed Access (UMA). Experts benadrukken hierbij dat de toepassing van enkel OAuth 2.0 ook nog steeds een optie is voor organisaties. Het is niet noodzakelijk voor organisaties om op alle beveiligde API-verbindingen FSC toe te passen, door de toevoeging van FSC aan Digikoppeling. In situaties waarin bij de toepassing van Digikoppeling met FSC en andere bestaande standaarden mogelijk ruis kan ontstaan, kunnen het TO Digikoppeling en het TO OAuth profiel bijdragen aan verduidelijking en eventuele verbeteringen. Denk hierbij ook aan het gebruik van Diginetwerk voor gesloten diensten.

5.1.3 Wegen de voordelen van de standaard op tegen de nadelen?

5.1.3.1 Zijn de kosten van implementatie acceptabel en zijn deze kosten bekend en inzichtelijk?

Nee, de kosten van de implementatie zijn op dit moment niet bekend of inzichtelijk gemaakt. Het verplichten van Digikoppeling met FSC in het REST-API profiel zal een eenmalige investering vragen van organisaties. Daarnaast zijn er kosten voor het beheer van de standaard en de daarbij behorende open source softwarecomponenten. Het is onbekend wat de kosten hiervan zijn en of deze acceptabel zijn. Stichting RINIS biedt een [schema](#) met stappen voor de implementatie van de standaard.

5.1.3.2 Is de meerwaarde van de standaard goed inzichtelijk te maken?

Ja, Digikoppeling met FSC uniformeert de wijze waarop koppelingen worden gerealiseerd. Dit betekent dat nieuwe koppelingen snel en eenvoudig kunnen worden gerealiseerd omdat de manier van koppelen is vastgelegd in deze standaard. Digikoppeling met FSC waarborgt de veiligheid van deze koppelingen met encryptie, authenticatie, autorisatie en transparantie.

5.1.3.3 Zijn de beveiligingsrisico's aan overheidsbrede adoptie van de standaard acceptabel?

Niet van toepassing. De experts hebben geen kennis van veiligheidsrisico's die het gebruik van deze standaard met zich mee kunnen brengen. Digikoppeling met FSC zorgt juist voor verbeterde beveiliging. De standaard legt uit hoe een autorisatie om te mogen koppelen met een API wordt gegeven, geweigerd of ontnomen. Ook beschrijft de standaard hoe een verbinding naar een API veilig kan worden opgezet.

5.1.3.4 Zijn de privacyrisico's aan overheidsbrede adoptie van de standaard acceptabel?

Niet van toepassing. De experts hebben geen kennis van privacyrisico's die het gebruik van deze standaard met zich mee kunnen brengen. Digikoppeling met FSC waarborgt privacy door uit te leggen hoe de identiteit van een organisatie wordt bepaald en vertrouwd en hoe een verbinding naar een API veilig kan worden opgezet.

5.2 Open standaardisatieproces

Met dit criterium wordt bepaald of het beheer en de-(door)ontwikkeling van de standaard op een open, toegankelijke, inzichtelijke, zorgvuldige en duurzame wijze zijn ingericht.

5.2.1 Waardering van het criterium criteria 'Open standaardisatieproces'

De experts komen tot de conclusie dat de standaard Digikoppeling met FSC voldoet aan het criterium 'Open standaardisatieproces'. Deze conclusie wordt in de volgende paragrafen toegelicht.

5.2.2 Is de inspraak van eenieder in voldoende mate geborgd?

5.2.2.1 Is het besluitvormingsproces toegankelijk voor alle belanghebbenden?

Ja, het besluitvormingsproces is toegankelijk voor alle belanghebbenden. Het beheer van de Digikoppeling standaard is open. Dat wil zeggen dat alle documentatie van de standaard en de wijzigingen open beschikbaar is. Wijzigingsvoorstellen kunnen door iedereen worden ingediend. Omdat iedere belangstellende vragen of voorstellen tot wijziging kan indienen, is het niet nodig lid te worden van de community om een bijdrage te leveren. Iedereen die bijdraagt aan de standaard is daarmee lid van de community. Nadere details over de governance van het besluitvormingsproces zijn te lezen in paragraaf 2.2.2 van het [beheerdocument](#) van Logius en is vrij toegankelijk voor alle belanghebbende.

5.2.2.2 Vindt besluitvorming plaats op een wijze die zoveel mogelijk recht doet aan de verschillende belangen?

Ja, besluitvorming vindt plaats op basis van consensus. Mocht consensus niet mogelijk zijn, dan gaat het vraagstuk met een weergave van de verschillende standpunten door naar het eerstvolgende hoger gelegen gremium zoals beschreven in paragraaf 2.2 van het [beheerdocument](#) (Governance).

5.2.2.3 Kan een belanghebbende formeel bezwaar aantekenen tegen de gevolgde procedure?

Ja, dit is mogelijk. Het inbrengen van formeel bezwaar is mogelijk bij de beheerorganisatie. Klachten over de opzet of uitvoering van het beheerproces kunnen worden ingediend bij Logius.

5.2.2.4 Organiseert de standaardisatieorganisatie regelmatig overleggen met belanghebbenden over doorontwikkeling en beheer van de standaard?

Ja, Logius organiseert één keer per kwartaal overleggen met belanghebbende over de (door)ontwikkeling en het beheer van de standaard. Deelname aan het Technisch Overleg (TO) is vrij en voor eenieder die een belang heeft bij de standaard. De [documentatie](#) van de overleggen is online vrij beschikbaar. Ook bestaat er voor FSC een sub werkgroep georganiseerd door Logius. De [documentatie](#) van de overleggen is online vrij beschikbaar.

5.2.2.5 Organiseert de standaardisatieorganisatie een openbare consultatie voordat (een nieuwe versie van) de standaard wordt vastgesteld?

Ja, dit is onderdeel van het beheerproces van Logius. Uitbreidingen en aanpassingen komen tot stand door participatie van verschillende belanghebbenden. De community bestaat uit eenieder die belanghebbende of belangstellende is met betrekking tot de standaard. Deelname aan de community kent geen drempels of restricties. Leden van de community kunnen vrij reageren op de technische openbare consultaties. Ter illustratie staat in paragraaf 5.3.3.1 de openbare consultatie voor Digikoppeling met FSC nader toegelicht.

5.2.3 Is er adoptieondersteuning voor de standaard?

5.2.3.1 Is er een toegankelijk aanspreekpunt of organisatie waar meer informatie over de standaard is te vinden en op te vragen is?

Ja, Logius is het aanspreekpunt voor meer informatie. Logius biedt ondersteuning en advies via verschillende kanalen: Online via de [website](#) en via de [Github issues](#) en per mail via digikoppeling@logius.nl

5.2.3.2 Wordt er ondersteuning gegeven in de adoptie en de implementatie van de standaard?

Ja, Logius, Stichting RINIS en Geonovum bieden ondersteuning voor de implementatie van de standaard. Stichting RINIS host de Directory van de Digikoppeling Groep en ondersteunt bij de adoptie van FSC. Geonovum in samenwerking met het Ministerie van Binnenlands zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) biedt inzichten, ervaringen en best practices via [developer.overheid](#).

5.3 Draagvlak

5.3.1 Waardering van het criterium criteria 'Draagvlak'

De experts komen tot de conclusie dat de standaard Digikoppeling met FSC wel voldoet aan het criterium 'Draagvlak'. Deze conclusie wordt in de volgende paragrafen toegelicht.

5.3.2 Bestaat er voldoende marktondersteuning voor de standaard?

5.3.2.1 Bieden meerdere leveranciers ondersteuning voor de standaard?

Nee, er is momenteel één partij die de ondersteuning voor de standaard aanbiedt. Momenteel zijn er geen marktpartijen die SLA-afspraken maken over de implementatie en ondersteuning van Digikoppeling met FSC. Dit marktaanbod is volgens experts vooralsnog voldoende in balans met de huidige vraag en implementatie vanuit de overheid. Zie paragraaf 5.3.3.3 voor details over implementatie en pilots die nu lopen. Experts verwachten dat zodra er vanuit de overheid een verplichting op de standaard komt dit de vraag door overheden doet toenemen. Als gevolg daarvan is de verwachting dat het ondersteuningsaanbod door leveranciers parallel zal toenemen. Experts geven aan daarom vooralsnog geen significant risico te zien in het huidige beperkte marktaanbod.

5.3.2.2 Kan een gebruiker de conformiteit van de implementatie van de standaard (laten) toetsen?

Ja, er is een testsuite in beheer bij Logius. VNG biedt tooling aan op de testsuite uit te voeren op de implementatie. Ook is er compliance tester software, belegd bij stichting RINIS vanaf 2026, net als de OpenFSC referentie software.

5.3.2.3 Draagt de standaard voldoende bij aan interoperabiliteit zonder dat aanvullende standaardisatieafspraken (zoals lokale profielen) noodzakelijk zijn om de standaard te implementeren of te gebruiken?

Ja, de standaard Digikoppeling met FSC in het REST API profiel draagt bij aan interoperabiliteit zonder aanvullende standaardisatieafspraken.

5.3.2.4 Zijn er profielen of voorbeeldimplementaties van de standaard aanwezig en zijn deze vrij te gebruiken?

Ja, de aanwezige voorbeelden zijn vrij te gebruiken via developer.overheid.nl

5.3.3 Kan de standaard rekenen op voldoende draagvlak?

5.3.3.1 Staan de belangrijkste stakeholders vanuit de overheid voor deze standaard achter de adoptie van de standaard?

Ja, de standaard is (door)ontwikkeld op initiatief van VNG-Realisatie en Stichting RINIS. Ook spreekt de GDI-architectuurwerkgroep Gegevensuitwisseling een positief advies uit over de standaard alsook de Programmeringsraad GDI. Deze partijen en gremia vertegenwoordigen een significant deel van de belangrijkste stakeholders.

Voorafgaand aan de melding van de nieuwe versie van de Digikoppeling standaard bij het Bureau Forum Standaardisatie, is deze versie vastgesteld door de GDI Architectuurwerkgroep Gegevensuitwisseling, de Programmeringstafel Gegevensuitwisseling en de Programmeringsraad GDI. Dit proces verliep als volgt:

- Het FSC Ontwikkelteam van VNG-Realisatie heeft een wijzigingsvoorstel ingebracht om FSC toe te voegen aan het Digikoppeling REST API- profiel. Dit wijzigingsvoorstel is door Logius afdeling Standaarden als beheerder van de Digikoppeling Standaard in overeenstemming met de vastgestelde governance van de Digikoppeling Standaard in behandeling genomen:
- Voor besluitvorming in het [Technisch Overleg Digikoppeling](#) op 29 mei 2024 ten behoeve van FSC is gekozen voor een digitale stemtool. Uit de [resultaten](#) is gebleken dat een meerderheid van de deelnemers (76%) onder wie Geonovum, VNG Realisatie, Belastingdienst, Stichting Netwerk Gerechtsdeurwaarders (SNG), Stichting RINIS, TNO, Dienst ICT Uitvoering (DICTU), Ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV), Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO), Enable U, Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekering (UWV), Rijksdienst voor het Werkverkeer (RDW) en JustID het wenselijk vond FSC, gezien de werking en functionaliteit, toe te voegen aan Digikoppeling. Waarvan 88% akkoord heeft gegeven voor het opnemen van de standaard als 'optioneel' niet 'verplicht'. 12% heeft voor het verplichten van de standaard gestemd: Geonovum, RDW, UWV, DUO, Kadaster, en de Raad Veiligheid en Inlichtingen (RVI).
- Op 19 juni 2024 Digikoppeling met FSC als 'aanbevolen' publiek geconsulteerd. De publiek consultatie gaf één reactie van één leverancier. De reactie van de leverancier was dat het optioneel opnemen van FSC wordt afgeraden, deze zou juist verplicht moeten worden.
- Op 20 november 2024 heeft de [Programmeringstafel Gegevensuitwisseling](#) ingestemd met doorgeleiding naar de Programmeringsraad GDI (PGDI), met het [advies](#) om de standaard niet aan te bevelen, maar te verplichten en hierbij het 'Pas toe of leg uit' principe te hanteren.
- Op 13 november 2024 is de GDI Architectuurwerkgroep Gegevensuitwisseling gevraagd om de Programmeringstafel te adviseren om FSC op te nemen als aanbevolen onderdeel van het REST API profiel van Digikoppeling. Uit het [advies](#) is gebleken dat de Architectuurwerkgroep Gegevensuitwisseling heeft ingestemd met het verplicht stellen van de Digikoppeling-standaard met FSC, conform het principe 'Pas toe of leg uit'. De werkgroep erkende het belang van FSC, vooral omdat er een groeiende behoefte bestaat aan veiligheid, schaalbaarheid, transparantie en beheersbare gegevensuitwisseling.

Tijdens het overleg kwam de Architectuurwerkgroep Gegevensuitwisseling tot de conclusie dat de standaard niet slechts aanbevolen, maar daadwerkelijk moet worden verplicht. Wanneer de standaard slechts aanbevolen zou zijn, bestaat namelijk het risico dat organisaties ervoor kiezen deze níet te gebruiken. Dit kan leiden tot ongewenste situaties, zoals:

- aanbieders van API's die er niet op kunnen vertrouwen dat afnemers de standaard ondersteunen;
- fragmentatie in de manier waarop gegevens worden uitgewisseld, wat de veiligheid en betrouwbaarheid onder druk zet.

Daarnaast benadrukte de Architectuurraad dat FSC een strategische standaard is waarop Nederland als geheel zou moeten inzetten. Tot slot was het de wens dat de nieuwe versie van Digikoppeling (inclusief FSC) de 'Pas toe of leg uit'-status automatisch moest krijgen vanwege 'Uitstekend beheer' van Logius voor Digikoppeling. Als één onderdeel daarvan een afwijkende status zou krijgen, zou dat juist verwarring veroorzaken.

Vervolgens heeft op 12 december 2024 de Programmeringsraad GDI [ingestemd](#) met de aanmelding van FSC voor de 'Pas toe of leg uit'-lijst in de nieuwe versie van het Digikoppeling REST-API. Met de bedoeling dat deze vastgestelde nieuwe versie – onder het predicaat 'Uitstekend beheer' – gaat vallen onder het 'Pas toe of leg uit' beleid van het Forum Standaardisatie geldend voor Digikoppeling.^[OBJ]

5.3.3.2 Staan de overheidsorganisaties die worden geraakt door een verplichting van de standaard achter het verplichte gebruik van de standaard?

Ja, hoewel er tijdens het Technisch Overleg Digikoppeling oorspronkelijk geen consensus was over het verplichten van Digikoppeling met FSC, is er uiteindelijk hoger in de GDI-governance wel ingestemd met de verplichting, door achtereenvolgens de GDI Architectuurwerkgroep Gegevensuitwisseling, Programmeringstafel Gegevensuitwisseling en de [PGDI](#). Daarin zijn de volgende partijen vertegenwoordigd:

- Belastingdienst,
- Directie Digitale Overheid
- DUO,
- Kadaster,
- Kamer van Koophandel (KVK),
- KOOP
- Logius,
- Stichting RINIS,
- Unie van Waterschappen,
- Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG),
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO)
- UWV,
- VNG en
- Verschillende Ministeries (Justitie en Veiligheid, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties).

5.3.3.3 Wordt de aangemelde versie van de standaard binnen het organisatorische werkingsgebied door meerdere Nederlandse overheidsorganisaties gebruikt?

Onbekend bij de experts.

5.3.3.4 Wordt een vorige versie van de standaard binnen het organisatorische werkingsgebied door meerdere Nederlandse overheidsorganisaties gebruikt?

Niet van toepassing, er is geen sprake van een vorige versie van Digikoppeling met FSC. Digikoppeling in het REST API profiel (zonder FSC) wordt echter al jaren door veel overheidsorganisaties gebruikt.

5.3.3.5 Is de aangemelde versie backwards compatible met eerdere versies van de standaard?

Niet van toepassing, er is geen sprake van een vorige versie.

5.3.3.6 Zijn er voldoende positieve signalen over toekomstige gebruik van de standaard door (semi-)overheidsorganisaties, het bedrijfsleven en burgers?

Ja, er zijn positieve signalen over het toekomstig gebruik van de standaard. Het wijzigingsvoorstel is eerder besproken in het Technisch Overleg (TO) van Logius. Een meerderheid vond het wenselijk om FSC toe te voegen aan Digikoppeling, gezien de werking en functionaliteit. Ook geeft de PGDI een positief advies over Digikoppeling met FSC. Binnen de PGDI zijn belanghebbende stakeholders voldoende vertegenwoordigd.

6 Adviezen bij opname van de standaard

De experts geven het Forum Standaardisatie de volgende adviezen bij versiewijziging van Digikoppeling met FSC op de 'Pas toe of leg uit'-lijst.

- De experts adviseren de PGDI om de implementatie van de standaard actief te (laten) ondersteunen. Dit advies is al in werking als opdracht aan Stichting RINIS en Geonovum welke implementatie ondersteunen door middel van een implementatieproject op verzoek van Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
- De experts adviseren in consensus de organisaties in de PGDI om als opdrachtgever rol te nemen om de implementatie van de standaard te stimuleren zodat er meer aanbodmarkt ontstaat.
- De experts adviseren Logius life cycle management op de standaard toe te passen zodat actief oude versies van Digikoppeling kunnen worden uitgefaseerd om de complexiteit en druk op organisaties te verminderen.